Raadsvoorstel

Raadsvergadering
5 november 2024

Agendapunt

Nummer
24int04517

Onderwerp
Vaststellen criteria aanwijzing lokale publieke media-instelling.

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Per 18 augustus 2025 vervalt de vijfjarige aanwijzing van Stichting Borne Boeit als lokale omroep voor de gemeente Borne. Een jaar voorafgaand aan de vervaldatum stelt het Commissariaat voor de Media de procedure voor de komende vijf jaar opnieuw open. Aanvragen die voor 18 februari 2025 binnenkomen bij het Commissariaat worden doorgeleid naar de gemeente die deze aanvragen moet beoordelen. De gemeenteraad dient advies uit te brengen conform artikel 2.61, tweede lid, Mediawet 2008 over welk medium de aanwijzing ontvangt. Op basis van dit advies besluit het Commissariaat over de aanwijzing van lokale omroep.

1 Inleiding
Per 18 augustus 2025 vervalt de vijfjarige aanwijzing van Stichting Borne Boeit als lokale omroep voor de gemeente.

Het Commissariaat voor de Media heeft de gemeente op 29 mei 2024 geïnformeerd over het vervallen van de aanwijzing en de procedure in aanloop naar een nieuwe aanwijzing. In deze brief geven zij aan op 18 augustus 2024 de procedure open te stellen via publicatie in de Staatscourant, voor een nieuwe periode voor aanwijzing van een lokale publieke media instelling van vijf jaar na 18 augustus. Vanaf de datum van bekendmaking in de Staatscourant kunnen geïnteresseerde partijen bij het Commissariaat een aanvraag indienen om aangewezen te worden als lokale omroep voor de gemeente Borne. De uiterlijke indieningsdatum is 18 februari 2025. Het Commissariaat stuurt ingediende aanvragen binnen 2 weken na verstrijken van de indieningstermijn samen met het verzoek voor advies door naar de betreffende gemeente.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is een wijziging van de Mediawet 2008 aan het voorbereiden met als doel de lokale publieke media-laag te versterken. Dit door de vorming van streekomroepen. In de toekomst krijgen de streekomroepen de aanwijzing van het commissariaat als publieke omroep. De regio Twente wordt daarin als één streekomroep aangewezen (zie bijgevoegde brief

NLPO d.d. 5 april 2024, kenmerk 24ink03223). De streefdatum voor inwerkingtreding van de gewijzigde Mediawet is 1 januari 2026 en de staatssecretaris voorziet de feitelijke start van het nieuwe stelsel voor de lokale publieke omroepen per 2027. Dit is echter mede afhankelijk van hoe het wetgevingstraject verder verloopt en bovendien van het overgangsrecht dat nog moet worden uitgewerkt. Aangezien nog niet duidelijk is of het stelsel per 2027 gerealiseerd is, wordt vooralsnog vast gehouden aan een nieuwe periode van vijf jaar.

2 Beoogd resultaat
Een nieuwe aanwijzing voor een lokale publieke media-instelling in de gemeente Borne.

3 Argumenten
1.1 Naast de wettelijke criteria staat het gemeenten vrij om aanvullende criteria op te stellen die kunnen helpen om tot een gewogen oordeel te komen, wanneer er meerdere aanvragen voor een aanwijzing worden ingediend.
De gemeenteraad heeft in de aanwijzingsprocedure een adviserende taak aan het Commissariaat voor de Media. Dit houdt in dat de raad advies uitbrengt over de vraag of aanvragers voldoen aan de wettelijke toegangscriteria in artikel 2.61, tweede lid Mediawet 2008. Het gaat hierbij om de volgende eisen:
a. De instelling moet een rechtspersoon zijn naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid;
b. De instelling moet volgens de statuten uitsluitend of hoofdzakelijk zich ten doel stellen het op lokaal niveau uitvoeren van de publieke mediaopdracht door het verzorgen van media-aanbod dat gericht is op de bevrediging van de maatschappelijke behoeften die leven in de gemeente waarop de instelling zich richt en het verrichten van alle activiteiten die nodig zijn om daarmee een publieke taak te vervullen;
c. De instelling moet volgens de statuten een orgaan hebben dat beleid voor het media-aanbod bepaalt en dat representatief is voor de belangrijkste in de desbetreffende gemeente voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen.
Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid om aanvullende toetsingscriteria vast te stellen. Middels dit voorstel wordt hier invulling aangegeven.

1.2 De gemeente kan hiervoor gebruik maken van standaard criteria conform de handreiking VNG of zelf criteria formuleren die meer passen bij de gemeente.
Het Commissariaat voor de Media vraagt van gemeenten om de voorkeurscriteria (het Commissariaat noemt deze ook wel toetsingscriteria), die een lokale aanvulling kunnen zijn op de wettelijke vereisten tijdig bekend te maken. Zonder deze aanvullende toetsingscriteria is het moeilijker om een gewogen advies uit te brengen aan het Commissariaat voor de Media, aangezien de meeste aanvragers wel zullen voldoen aan de wettelijke criteria.
Binnen gemeente Borne wordt waarde gehecht aan de borging van het lokale nieuws en snel en accurate berichtgeving hierover. Dit maakt dat in de uitwerking van de criteria is afgeweken van de criteria van de VNG.

De gemeentelijke aanvullende toetsingscriteria zijn:

- In hoeverre richt het media-aanbod zich op de geografische leefomgeving en de sociaal-culturele en economische identiteit van de inwoners van de gemeente?
  o (Op welke wijze) heeft de aanvrager aandacht voor alle kernen in Borne?
  o Hoeveel/welke specifieke aandacht heeft de aanvrager voor het bereiken van jongeren en ouderen om een zo groot mogelijk bereik te hebben onder alle inwoners van gemeente Borne?
  o Op welke manier heeft de aanvrager aandacht voor diverse onderwerpen zoals: sport, cultuur, onderwijs, recreatie, zorg&welzijn, lokale economie, wonen&werken duurzaamheid, verkeer&vervoer, veiligheid en gemeente politiek binnen de gemeente Borne?

o Hoe denkt de aanvrager een goede bijdrage te kunnen leveren aan de informatievoorziening binnen Borne?
o Hoe zorgt de aanvrager ervoor dat de informatievoorziening aansluit bij verschillende doelgroepen in gemeente Borne?
o Worden inwoners actief uitgenodigd om programmavoorstellen of ideeën in te dienen of kunnen inwoners deelnemen aan live-uitzendingen of call-in shows?

- Financiële situatie en organisatie
  o Is het aannemelijk dat de aanvrager de komende vijf jaar financieel stabiel is? De aanvrager dient onder andere een onderbouwde en realistische meerjarenbegroting te overleggen.
  o Wat doet de aanvrager om een solide vrijwilligersbestand te behouden?
  o Hoe is de redactionele onafhankelijkheid geborgd?

- Is de omroep voldoende zichtbaar op social media?
  o Wat is het huidige bereik van de diverse kanalen die momenteel gebruikt worden?
  o Hoeveel unieke bezoekers maken er gebruik van en komt daarvan uit Borne?
  o Wat gaat aanvrager doen om dit gebruik te behouden en evt. te verhogen?
  o Zijn er inspanningen om nieuwe en opkomende platforms te benutten die populair zijn bij verschillende doelgroepen binnen de gemeenschap?

- De omroep volgt het bestuur en de politiek van onze gemeente kritisch met het doel om de inwoners te informeren.
  o Dit vanuit de gedachte dat de lokale omroep een waakhond functie heeft. Op welke wijze geeft de aanvrager hier invulling aan?

- De omroep heeft breed aandacht voor de lokale culturele activiteiten in onze gemeente.
  o Op welke wijze geeft de aanvrager hier invulling aan?

De criteria worden bij de beoordeling gescoord op basis van een aantal punten.
Aangezien de lokale setting belangrijk wordt geacht, worden aan een aantal criteria een hogere waardering toegekend.

De gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met het instellen van een onafhankelijke commissie die de aanvragen beoordeeld. De leden van de onafhankelijke commissie worden door het college benoemd. Deze commissie beoordeeld de ingediende aanvragen op basis van de door gemeenteraad vastgestelde criteria. Zij leveren op basis van de beoordeling een gemotiveerd advies op aan de gemeenteraad.

1.3 Wanneer er meerdere aanvragen zijn ingediend verplicht de Mediawet (artikel 2.63) het college van B&W om 'voor zover redelijkerwijs mogelijk is' het samengaan van de aanvragers te bevorderen.
Het samengaan van aanvragers zou moeten leiden tot een gezamenlijke aanvraag voor de gemeente. Het is de vraag in hoeverre samengaan mogelijk is, in het verleden heeft een eerdere poging tot mediation niet tot resultaat geleid. Echter, is dit wel een stap die wettelijk gevolgd moet worden en is het noodzakelijk dat er een werkwijze is opgesteld.
Voorgesteld wordt om dit middels een mediator op te pakken op basis van maximaal drie gesprekken met de aanvragers.

Indien de aanvragers niet komen tot een gezamenlijke aanvraag, dienen de aanvragen separaat van elkaar beoordeeld te worden op de wettelijke en gemeentelijk criteria en wordt er van de gemeenteraad een voorkeursadvies gevraagd.

1.4 Het is aan de gemeente om te bepalen hoe zij het samengaan bevorderen van de aanvragers invult, echter dient de gemeenteraad in haar advies aan het Commissariaat voor de Media de handelswijze wel te motiveren.
In artikel 16 lid 2 van de Beleidsregel aanwijzingsprocedure lokale publieke media-instellingen 2023 wordt aangegeven: In het advies aan het Commissariaat maakt de gemeenteraad inzichtelijk op welke wijze het college van burgemeester en wethouders zich heeft ingespannen om het samengaan van die instellingen te bevorderen en tot welke uitkomst dit heeft geleid.

2.1 Na vaststelling van de gemeentelijke criteria door de gemeenteraad dienen deze bekend te worden gemaakt aan het Commissariaat en op de eigen gemeentelijke website.
Het publiceren van de criteria bevordert volgens het Commissariaat voor de Media een gelijk speelveld en draagt bij aan een transparante en zorgvuldige besluitvorming.
Daarbij wordt aangesloten bij de werkwijze zoals geformuleerd in de handreiking van de VNG, Beleidsregel aanwijzingsprocedure lokale publieke media-instellingen 2023 artikel 17, en de brief van het Commissariaat voor de Media d.d. 29 mei jl.

4 Kanttekeningen
1.1 Indien de gemeenteraad geen criteria vast stelt, mag zij zich daar ook niet op baseren bij het vaststellen.
Aanvragers weten door publicatie van de criteria aan welke vereisten zij moeten voldoen om in aanmerking te kunnen komen en kunnen niet gedurende de procedure voor verassingen komen te staan.

1.2 Het nieuwe stelsel voor lokale publieke omroepen gaat uit van één Streekomroep voor de regio Twente.
Dit betekent dat in aanloop naar deze streekomroep er een nieuwe aanwijzingsprocedure geldt waarvoor de gemeenteraad opnieuw om advies gevraagd wordt. De verwachting is dat 1 Twente, de lokale omroep in de gemeenten Hengelo, Enschede, Almelo een aanvraag gaat doen voor de hele regio Twente.
Uit een bestuurlijk gesprek met de NLPO naar aanleiding van de ontvangen brief van 5 april 2024 is duidelijk geworden dat er geen ruimte is voor twee streekomroepen in Twente. Dit betekent dat geadviseerd wordt om te bevorderen hoe de huidige lokale partijen kunnen samenwerken richting één streekomroep.

1.3 Het Commissariaat voor de Media heeft het college verzocht om de gemeentelijke criteria 11 maanden voorafgaand aan het aflopen van de aanwijzing bekend te maken, echter kon hier wegens het zomerreces niet aan worden voldaan.
Na ambtelijk contact met het Commissariaat voor de Media bleek dit een richtlijn te zijn, het is wenselijk de criteria zo snel mogelijk vast te stellen en te publiceren, zodat aanvragers de tijd hebben om deze criteria te betrekken bij hun aanvraag aan het Commissariaat voor de Media.

5 Kosten, baten en dekking
De kosten voor de inhuur van een extern deskundige kunnen gedekt worden uit het taakveld Overhead en kostenplaats programma Sociaal Domein.

6 Vervolg na besluitvorming

Na vaststelling van de criteria door de gemeenteraad worden deze criteria kenbaar gemaakt via een brief aan het Commissariaat voor de Media. Daarnaast dienen de criteria gepubliceerd te worden zodat deze voor alle aanvragers bekend zijn.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:
a. Aanvullende toetsingscriteria en bijbehorende puntenscore vast te stellen, waaraan aanvragen voor een aanwijzing tot lokale omroep voor de gemeente Borne worden getoetst;
b. Indien zich meerdere aanvragers inschrijven wordt door de gemeente een mediator aangesteld om samengaan tussen de aanvragers te bevorderen;
c. Voor de beoordeling van de aanvragen een onafhankelijke commissie in te stellen.

Bijlage(n)
24ink04899 Brief Commissariaat voor de Media
24ink03223 Brief NLPO
24int04578 Raadsbesluit
24int04471 Regeling aanvullende Toetsingscriteria t.b.v. aanwijzingsprocedure lokale publieke media-instelling 2025-2030 gemeente Borne.

Borne, 1 oktober 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,

de secretaris,	de burgemeester,
J. Meijerink	drs. J.H.R. Pierik